

ЕФЕКТИВНИЙ ОБЛІК У ФОП: СТРАТЕГІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

©2024 МАТРОС О. М., МИХАЙЛОВИНА С. О., РАТУШНА О. П., ПОЛІЩУК О. М.

УДК 657.347
JEL: M19; M40; M41

Матрос О. М., Михайловина С. О., Ратушна О. П., Поліщук О. М. Ефективний облік у ФОП: стратегії та перспективи в умовах сучасного бізнес-середовища

Ця стаття розглядає важливість правильного фінансового обліку для індивідуальних підприємців та підкреслює необхідність адаптації правового та податкового середовища до потреб цієї специфічної категорії бізнесу. Облік ФОП складається з обліку доходів і обліку товарів, які включають у себе надані послуги або продаж товарів. Розглянуті обов'язкові реквізити первинних документів, необхідних для правильного обліку ФОП згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Виділено особливості складання та підпису первинних документів, які можуть бути створені як у паперовій, так і в електронній формі. Також розглянуто додаткові реквізити, які можуть включатися залежно від характеру господарської операції та вимог законодавства. У контексті сучасних технологій також надано огляд електронного обміну документами та вимог до електронного підпису для їх визнання. Досліджено питання неістотних недоліків у документах, що містять інформацію про господарські операції, та їх вплив на визнання таких операцій. Недоліки, які не заважають ідентифікації учасників операції та містять важливі реквізити, такі як дата складання, назва підприємства тощо, не вважаються підставою для невизнання операції. Підкреслено, що кожну ситуацію буде перевірено індивідуально контролюючим органом, тому рекомендується уважно слідкувати за наявністю та точністю всіх реквізитів документа. Зокрема, розглядаються неістотні недоліки на прикладі рахунка-фактури, вказуючи на ті реквізити, відсутність яких є несуттєвим недоліком. У статті детально розглянуто облік доходів фізичних осіб – підприємців та визначено його важливі аспекти. Автори акцентують увагу на тому, що облік доходів може здійснюватися в довільній формі, проте зауважують, що ФОП підлягають фінансовій відповідальності за незабезпечення зберігання первинних документів.

Ключові слова: облік доходів, облік витрат, реквізити первинних документів, РРО, ПРРО, ФОП.

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 9.

Матрос Олена Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Уманський національний університет садівництва (вул. Інститутська, 1, Умань, 20305, Україна)

E-mail: matros.helena@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7133-4700>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAH-6336-2021>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211478613>

Михайловина Світлана Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Уманський національний університет садівництва (вул. Інститутська, 1, Умань, 20305, Україна)

E-mail: mihailovina@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1682-5790>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=41262154400>

Ратушна Ольга Павлівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування, Уманський національний університет садівництва (вул. Інститутська, 1, Умань, 20305, Україна)

E-mail: olgaratushn@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0843-3017>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56437673300>

Поліщук Олег Миколайович – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування, Уманський національний університет садівництва (вул. Інститутська, 1, Умань, 20305, Україна)

E-mail: olepol@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9859-9001>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189046477>

UDC 657.347
JEL: M19; M40; M41

Matros O. M., Mykhailovyna S. O., Ratushna O. P., Polishchuk O. M. Efficient Accounting for Individual Entrepreneurs: The Strategies and Prospects in the Modern Business Environment

This article examines the importance of proper financial accounting for individual entrepreneurs and highlights the need to adapt the legal and tax environment to the needs of this specific category of business. Accounting for individual entrepreneurship consists of accounting for income and accounting for goods, which include services provided or the sale of goods. The mandatory details of primary documents required for the correct accounting of individual entrepreneurs in accordance with the Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine» are considered. The features of compiling and signing primary documents, which can be created both in paper and electronic form, are allocated. Additional details are also considered, which may be included depending on the nature of the business operation and the requirements of the law. In the context of modern technologies, an overview of the electronic exchange of documents and the requirements for electronic signatures for their recognition is also provided. The issue of insignificant deficiencies in documents containing information on business operations and their impact on the recognition of such operations is studied. Deficiencies that do not interfere with the identification of the

participants in the operation and contain important details, such as the date of preparation, the name of the enterprise, etc., are not considered grounds for non-recognition of the operation. It is underlined that each situation will be checked individually by the supervisory authority, so it is recommended to carefully monitor the availability and accuracy of all details of the document. In particular, minor deficiencies are considered on the example of an invoice, pointing out those details, the absence of which is a minor drawback. The article examines in detail the accounting of incomes of individual entrepreneurs and identifies its important aspects. The authors focus on the fact that income accounting can be carried out in any form, but specify that individual entrepreneurs are subject to financial responsibility for failure to ensure the safekeeping of primary documents.

Keywords: income accounting, expense accounting, details of primary documents, Registrar of Settlement Operations, Software Registrar of Settlement Operations, individual entrepreneurs.

Fig.: 3. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 9.

Matros Olena M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Uman National University of Horticulture (1 Instytutska Str., Uman, 20305, Ukraine)

E-mail: matros.helena@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7133-4700>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAH-6336-2021>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211478613>

Mykhailovyna Svitlana O. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Uman National University of Horticulture (1 Instytutska Str., Uman, 20305, Ukraine)

E-mail: mihailovina@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1682-5790>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=41262154400>

Ratushna Olga P. – PhD (Economics), Senior Lecturer of the Department of Accounting and Taxation, Uman National University of Horticulture (1 Instytutska Str., Uman, 20305, Ukraine)

E-mail: olgaratushn@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0843-3017>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56437673300>

Polishchuk Oleh M. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Uman National University of Horticulture (1 Instytutska Str., Uman, 20305, Ukraine)

E-mail: olepol@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9859-9001>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189046477>

У сучасному світі, де підприємництво та самозайнятість стають усе популярнішими формами зайнятості, облік у фізичних осіб – підприємців набуває особливого значення. Ця тема не лише відображає важливість правильної фінансової стратегії для індивідуальних підприємців, але й підкреслює необхідність адаптації правового та податкового середовища до потреб цієї специфічної категорії бізнесу. Облік у фізичних осіб – підприємців є не лише засобом фінансового контролю, але й ключовою складовою їх успіху та стійкості в умовах сучасного підприємницького середовища.

Серед українських науковців, які досліджували облік у ФОП, можна згадати О. Бабіча, О. Базильова, О. Білуся, Н. Костишин, Т. Мартиненко, А. Назаренко, Р. Рудзевич тощо. Дослідження українських науковців у галузі обліку у ФОП охоплюють правові, фінансові, податкові аспекти, методи обліку та звітності, а також аналіз практик та проблем у сфері бухгалтерського обліку для фізичних осіб – підприємців. Об'єктом їх досліджень також є вплив різних змін у законодавстві на облікові практики та стратегії управління для ФОП.

Так, Т. Мартиненко, В. Назаренко [2] досліджують організацію бухгалтерського обліку акти-

вів, зобов'язань, доходів та витрат. Автори зауважують про значні зміни у звітних формах фізичних осіб – підприємців, що подаються до відповідних контролюючих органів. Для ведення первинного обліку суб'єктами малого підприємництва, куди відносяться і ФОП, існують типові документи, які затверджені відповідними нормативними актами.

Н. Костишин [1] досліджує електронні первинні документи як інформаційно-аналітичне джерело облікової системи підприємств. Авторка зауважує, що використання електронних первинних документів сьогодні є не тільки необхідністю сучасного глобального розвитку, а й дозволяє значно скоротити витрати підприємців у частині утримання паперових документів, їх виготовлення, доставки контрагентам тощо.

Р. Рудзевич [8] вважає, що фізичним особам – підприємцям, які є платниками єдиного податку, необхідно вибачено підходити до питань вибору форми ведення бухгалтерського обліку та оформлення первинних документів при здійсненні власної господарської діяльності. Незважаючи на досить лояльні вимоги ПКУ з цього питання для «єдинників», оформлення первинних документів з дотриманням норм статті 9 Закону № 996 [5] дозволить підприємцям захистити свої майнові права та

забезпечить відшкодування нестач матеріально-відповідальною особою в разі їх виявлення.

О. Чернецька, С. Драницька досліджують процес реалізації аутсорсингових послуг з обліку, оподаткування та звітності для фізичних осіб – підприємців. Авторки вважають актуальним бізнес у формі реєстрації фізичною – особою підприємцем і доцільність залучення бухгалтерських аутсорсингових послуг [9].

Основні проблеми обліку у фізичних осіб – підприємців включають:

- ✦ недостатню увагу до дотримання вимог щодо складання та зберігання первинних документів;
- ✦ недостатню обізнаність ФОП щодо необхідності точного та своєчасного ведення обліку;
- ✦ відсутність однозначних рекомендацій щодо правильної практики складання та оформлення первинних документів;
- ✦ відсутність чітких правил і стандартів для ведення обліку у формі електронних документів;
- ✦ проблеми з ефективним контролем за достовірністю та цілісністю первинних даних;
- ✦ питання щодо визначення істотних і неістотних недоліків у первинних документах;
- ✦ відсутність системи відповідальності за недотримання вимог щодо первинного обліку.

Мета статті – дослідити важливість обліку для індивідуальних підприємців та наголосити на потребі адаптації правового середовища до їхніх потреб; розглянути облік доходів та товарів, обов'язкові реквізити документів та питання неістотних недоліків у них.

Облік у фізичних осіб – підприємців (далі ФОП) складається з обліку доходів і обліку товарів (рис. 1).

Товари – це те, що ми отримали для надання послуг або продажу. Натомість доходи – це те, що

ми отримали внаслідок продажу товарів або ж надання послуг.

Саме на основі цього будуються весь облік і вся «первинка» у фізичних осіб – підприємців.

Уп. 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5] йдеться про те, що первинні документи можуть бути складені в паперовій або в електронній формі та повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- ✦ назву документа (форми) – накладна, акт виконаних робіт, платіжне доручення тощо – це базовий реквізит первинного документа; якщо назва відсутня, документ є недійсним;
- ✦ дату складання;
- ✦ назву підприємства, від імені якого складено документ;
- ✦ зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- ✦ посади та прізвища (крім первинних документів, вимоги до яких встановлюються Національним банком України) осіб, відповідальних за здійснення господарської операції та правильність її оформлення – хто, власне, контролював господарську операцію;
- ✦ особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Залежно від характеру господарської операції та технології обробки облікової інформації до первинних документів можуть включатися додаткові реквізити (печатка, номер документа, підстава для здійснення операції тощо). Наприклад, накладна на підставі договору або ж на накладній можна розмістити штрих-код чи QR-код. QR-код дає можливість швидко просканувати первинну документацію засобами зчитування інформації. Що стосується печатки, то якщо в статутних документах підприємства вказано, що підприємство працює з печаткою, то на первинному документі вона повинна бути. Якщо підприємство має наказ про те, що

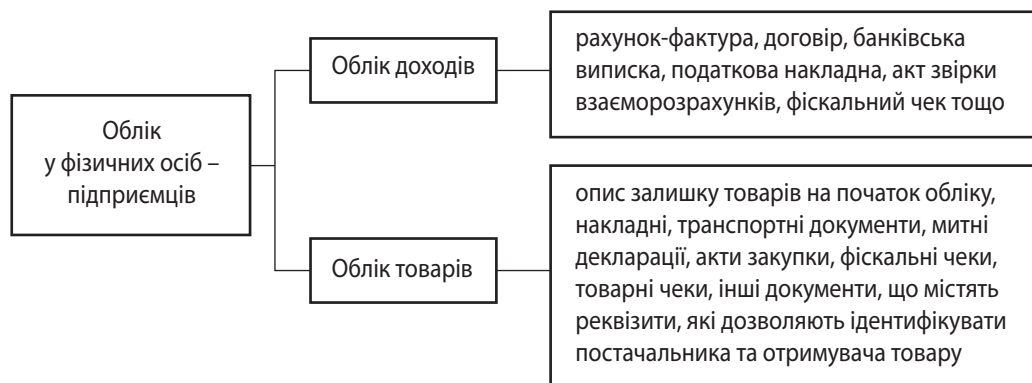

Рис. 1. Первинні документи з обліку доходів та товарів ФОП

печатка не є обов'язковою або це фізична особа – підприємець, то печатка не є обов'язковим реквізитом.

Первинні документи, створені автоматично в електронній формі програмним забезпеченням інформаційно-комунікаційної системи, застосовуються в бухгалтерському обліку за умови наявності накладеного електронного підпису чи печатки з дотриманням вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг. Є багато електронних сервісів, які дозволяють обмінюватися електронними документами. Документи такого типу без електронного підпису є недійсними.

Неістотні недоліки в документах, що містять відомості про господарську операцію, не є підставою для невизнання господарської операції – за умови, що такі недоліки не перешкоджають можливості ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції, та містять відомості про дату складання документа, назву підприємства, від імені якого складено документ, зміст та обсяг господарської операції тощо (рис. 2). Але слід пам'ятати, що кожну ситуацію контролюючий орган буде перевіряти індивідуально. Тому краще слідкувати за наявністю всіх реквізитів документа та їх точністю. Ми ніколи наперед не знаємо, що, на думку інспектора чи представника суду, буде істотним чи неістотним недоліком.

Логічніше розглядати перелік неістотних недоліків (відсутність певних реквізитів документа) в розрізі окремих первинних документів. Розглянемо це на прикладі такого документа, як рахунок-

фактура. Стрілкою вказано на ті реквізити, відсутність яких буде вважатися неістотним недоліком (рис. 3).

Розглянемо облік доходів ФОП більш детально.

Фізичні особи – підприємці, які є платниками єдиного податку першої та другої груп і платники єдиного податку третьої групи, які не є платниками податку на додану вартість, ведуть облік у довільній формі шляхом помісячного відображення отриманих доходів. Облік доходів можна ввести, використовуючи паперові форми документів, таблиці Excel, програмне забезпечення тощо. При цьому нормами Податкового кодексу [3] України (далі – ПКУ) та Кодексу України про адміністративні правопорушення не передбачено відповідальності до ФОП-єдинників за неведення або неналежне ведення обліку доходів у довільній формі (у т. ч. за невідображення помісячно отриманих доходів).

Водночас п. 121.1 ПКУ передбачена фінансова відповідальність у разі незабезпечення ФОП зберігання первинних документів, облікових та інших реєстрів, бухгалтерської звітності, інших документів з питань обчислення та сплати податків та зборів протягом установлених ст. 44 ПКУ строків їх зберігання. Фінансова відповідальність – це накладення штрафу в розмірі 1020 гривень. Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 2040 гривень.

Платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи – підприємці), які є платниками податку на додану вартість, ведуть облік доходів і витрат

Рис. 2. Неістотні недоліки в первинних документах*

Примітка:* – неповний перелік.

Постачальник **АТ "Промпостач"**
та його адреса **м. Ірпінь, вул. Петровська, 5**
Рах. № **26003501033437**
в банку **АКБ "Еталон" МФО 410620**
в м. **Ірпінь**

Вантажовідправник **АТ "Промпостач"**

Ст. відправлення

Платник **ВО "Росток"**
та його адреса **м. Київ, вул. Ростова, 9**
в банку **АКБ "Пріоритет" МФО 340560**
Рах. № **26003404705507** в м. **Київ**
Вантажоодержувач **Виробниче об'єднання "Росток"**

Ф. № 868
РАХУНОК-ФАКТУРА
№ **35**
від **4 січня** 20__р.
до платіжної вимоги №

Склад: № опер: Шифр покуп.

Розпорядження про оплату або відмовлення від акцепту

Ст. призначення	Кільк. місьць	Вага
Договір-замовлення № 27 від 4.01.20 р. Доповнення	Дата відвантаження 16.01.20	Спосіб відправл. та № кв./накл.

Найменування	Од. вим.	Кількість	Ціна	Сума
1. Склянки	шт.	100	8-00	800-00
2. Арматура	м.	50	3-80	190-00
3. Блоки бетонні	шт.	20	45-00	900-00
Разом				1890-00
Крім того ПДВ				378-00
Всього до сплати				2268-00

М.П.   Директор = Шатрук
Гол. бухгалтер = Рубан

Рис. 3. Неістотні недоліки в первинному документі «Рахунок-фактура»*

Примітка: * – особиста думка авторів, яка може відрізнятися від суб'єктивної думки конкретного інспектора.

за типовою формою та в порядку, що встановлені центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику. При цьому фізичні особи – підприємці, які є платниками єдиного податку третьої групи, ведуть облік доходів і витрат від виробництва та реалізації власної сільськогосподарської продукції окремо від обліку доходів і витрат від здійснення інших видів підприємницької діяльності.

Порядок ведення товарного обліку у ФОП визначає Наказ Мінфіну № 496 [7] від 03.09.2021 р. (набрання чинності 26.11.2021 р.). Тут іде мова про

ведення товарного обліку за типовою формою. Але знову ж таки не для всіх!

Законом України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» [6] зазначено, що: «... вести облік в порядку, встановленому законодавством, облік товарних запасів, здійснювати продаж лише тих товарів, що відображені в такому обліку ...». При цьому суб'єкт господарювання зобов'язаний надати контролюючим органам на початок проведення перевірки до-

кументи (у паперовій або електронній формі), що підтверджують облік та походження товарних запасів (зокрема, але не виключно, документи щодо інвентаризації товарних запасів, документи про отримання товарів від інших суб'єктів господарювання та/або документи на внутрішнє переміщення товарів), які на момент перевірки знаходяться в місці продажу (на господарському об'єкті).

В обов'язковому порядку облік товарних запасів мають вести:

- ✦ ФОП-загальники (реалізація будь-якого товару);
- ✦ ФОП-загальники + ПДВ (реалізація будь-якого товару);
- ✦ ФОП-єдинники + ПДВ (реалізація будь-якого товару);
- ✦ ФОП-єдинники (ризикова група товару).

Під ризиковою групою товару мають на увазі таке:

- ✦ реалізація технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту;
- ✦ реалізація лікарських засобів та виробів медичного призначення;
- ✦ реалізація ювелірних і побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння.

Отже, на виконання закону про РРО – первинні документи, на підставі яких внесено записи до Форми обліку, є обов'язковими додатками до такої форми. Внесення даних до Форми обліку щодо надходження товарів на підставі первинних документів здійснюється до початку їх реалізації (п. 1 розд. 2 Наказу № 496).

У контексті наказу № 496 первинні документи – це опис залишку товарів на початок обліку, накладні, транспортні документи, митні декларації, акти закупки, фіскальні чеки, товарні чеки, інші документи, що містять реквізити, які дозволяють ідентифікувати постачальника та отримувача товару (найменування суб'єкта господарювання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (далі – РНОКПП) або код згідно з ЄДРПОУ суб'єкта господарювання, серія та номер паспорта / номер ID-картки (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття РНОКПП та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відповідну відмітку в паспорті), дату проведення операції, найменування, кількість та вартість товару.

Опис залишку товарів на початок обліку складається в довільній формі та має містити інформацію про:

- ✦ найменування товарів, наявних у ФОП на дату набуття ним обов'язку щодо ведення обліку товарних запасів;
- ✦ кількості таких товарів (із зазначенням одиниці виміру) та їх вартості, самостійно визначеної ФОП.

Для зручності опис залишку товарів можна організувати, використовуючи норми Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [4].

ФОП, який здійснює діяльність у декількох місцях продажу (господарських об'єктах), веде облік товарних запасів також за кожним окремим місцем продажу (господарським об'єктом) на підставі первинних документів, які підтверджують отримання товарів такою ФОП або окремим місцем продажу (господарським об'єктом), та/або первинних документів на внутрішнє переміщення товарів між ФОП та його окремими місцями продажу (господарськими об'єктами).

Загальновідомо, що податкове законодавство України постійно змінюється. Відстежити всі ці зміни може бути важко для ФОП, трактувати законодавство можуть досвідчені фахівці, формулюючи професійні запити для пошукових систем, щоб знайти потрібну інформацію. Податкові органи успішно створили та ввели в експлуатацію новий мобільний застосунок інформаційної служби, який охоплює широкий спектр інформації, починаючи від подробиць оподаткування та закінчуючи можливістю користуватися електронними довірчими послугами.

Нами проаналізовано найактуальніші питання фізичних осіб – підприємців (табл. 1), на які отримано відповідь із загальнодоступного інформаційно-довідкового ресурсу (далі – ЗІР) Державної податкової служби України. Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс – це інформаційний портал, створений в рамках Електронного Уряду, що доступний через будь-яку пошукову систему в інтернеті, включно з мобільною версією та застосунками для Android та iOS. Цей ресурс доступний як для платників податків, так і для працівників ДПС та її територіальних підрозділів, що дозволяє отримати уніфіковані відповіді в будь-який час та зручним для користувачів способом.

ВИСНОВКИ

Отже, підсумовуючи викладений матеріал, можна сформулювати такі висновки:

1. Облік у фізичних осіб – підприємців – це облік доходів і облік товарів.
2. Неістотні недоліки в первинних документах не можуть служити підставою для невизнання господарської операції, якщо вони не заважають

Актуальні питання щодо обліку товарних запасів у фізичних осіб – підприємців

Питання	Відповідь ЗІР
ФОП працює за безготівковою формою без РРО/ПРРО – чи ведемо облік?	Так, зобов'язані вести облік всіх товарних запасів за Формою обліку з відображенням інформації про їх надходження та вибуття в разі реалізації таких товарів, незалежно від способу розрахунку (готівковій та/або в безготівковій формі через установи банку). П.п. 5 п. 3 розд. II Порядку № 496 передбачено, що у графі 8 Форми обліку зазначається загальна вартість товару відповідно до первинного документа про вибуття товарів (крім даних щодо продажу через реєстратор розрахункових операцій (далі – РРО)/ПРРО)). Вибуттям товарів для цілей Порядку № 496 вважається, зокрема, продаж товарів з розрахунком у безготівковій формі, який здійснено у встановлених законодавством випадках без застосування РРО/ПРРО. URL: https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=40152
Яким чином ФОП, у тому числі платник ЄП, що здійснює діяльність у декількох місцях продажу (господарських об'єктах), веде облік товарних запасів (господарським об'єктом), веде облік товарних запасів?	ФОП, що здійснює діяльність у декількох місцях продажу (господарських об'єктах), веде облік товарних запасів також за кожним окремим місцем продажу (господарським об'єктом) на підставі первинних документів, які підтверджують отримання товарів цим ФОП або окремим місцем продажу (господарським об'єктом), та/або первинних документів на внутрішнє переміщення товарів між ФОП та його окремими місцями продажу (господарськими об'єктами). Первинні документи на внутрішнє переміщення товарів є невід'ємною частиною такого обліку. URL: https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=37837
Чи зобов'язані ФОП, у тому числі платники ЄП 2–4 груп, вести облік товарних запасів при наданні медпослуг у разі використання лікарських засобів та/або виробів медичного призначення?	Фізичні особи – підприємці, у тому числі платники єдиного податку другої-третьої груп, не зобов'язані вести облік товарних запасів, здійснюючи діяльність виключно з надання медичних послуг. Разом із тим, при наданні медичних послуг та продажу лікарських засобів та/або виробів медичного призначення окремо від надання медичних послуг – облік товарних запасів здійснюється на загальних підставах. URL: https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41128
Чи повинні ФОП, у тому числі платники ЄП другої – четвертої груп, вести облік товарних запасів у разі надання виключно послуг, у тому числі посередницьких (дропшипінгу)?	Фізичні особи – підприємці, у тому числі платники єдиного податку, які надають виключно послуги, у тому числі посередницькі (дропшипінг), з метою реалізації яких використовуються товарні запаси, що включаються до вартості таких послуг (у тому числі сировина, матеріали, запасні частини, напівфабрикати власного виробництва на складах комплектуючих тощо), зобов'язані вести облік товарних запасів за формою обліку, встановленою наказом Міністерства фінансів України від 03.09.2021 р. № 496 (далі – Форма обліку) з відображенням інформації про їх надходження та вибуття. При цьому, якщо при наданні послуг ФОП не використовують товарні запаси, то обов'язку вести облік товарних запасів у таких ФОП не виникає. URL: https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=38310
Чи зобов'язані ФОП, у тому числі платники ЄП другої – четвертої груп, вести облік товарних запасів при продажу вживаних технічно складних побутових товарів, у яких закінчився гарантійний строк експлуатації?	Такі вимоги не поширюються на фізичних осіб – підприємців, які є платниками єдиного податку та не зареєстровані платниками податку на додану вартість (крім тих, які провадять діяльність з реалізації технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення, ювелірних і побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння). Таким чином, ФОП, які здійснюють продаж вживаних технічно складних побутових товарів, у яких закінчився гарантійний строк експлуатації, зобов'язані вести облік усіх товарних запасів за Формою обліку з відображенням інформації про їх надходження та вибуття. URL: https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=38391
З якого моменту ФОП платники ЄП 2–4 груп не зобов'язані вести облік товарних запасів у разі відмови від здійснення продажу товарів, які підлягають обов'язковому веденню такого обліку, якщо ними одночасно здійснювався продаж товарів іншого асортименту?	Обов'язок щодо ведення обліку товарних запасів за місцем їх реалізації у фізичної особи – підприємця платника єдиного податку, який не зареєстрований платником ПДВ, зникає в момент вибуття останньої одиниці товару, яка передбачає ведення такого обліку. URL: https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41302

ідентифікації осіб та містять необхідні реквізити. Проте рекомендується дотримуватися всіх вимог щодо документів, оскільки в кожній конкретній ситуації контролюючий орган може вирішувати питання про їх істотність не на користь платника податків. У дослідженні наочно представлено неістотні недоліки на прикладі рахунка-фактури.

3. Створення загальнодоступного інформаційно-довідкового ресурсу (у т. ч. мобільної версії) дозволяє отримати уніфіковані відповіді в будь-який час і зручним для користувачів способом. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Костишин Н. Електронні первинні документи як інформаційно-аналітичне джерело облікової системи підприємств. *Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем*: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 17 листопада 2022 р.). Кропивницький, 2022, С. 130–132. URL: <https://www.kntu.kr.ua/doc/science/zahody/vikl/2022/13-tez.pdf#page=130>
2. Мартиненко Т. А., Назаренко О. В. Особливості організації обліку активів та зобов'язань фізичних осіб – підприємців. *Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: сучасні виклики*: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 10–11 травня 2023 р.). Полтава: ПУЕТ, 2023. С. 23–25. URL: <http://www.buhoblic.puet.edu.ua/files/zb-conf-110523.pdf#page=24>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
6. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр/ed20210101#Text>
7. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку ведення обліку товарних запасів для фізичних осіб – підприємців, у тому числі платників єдиного податку» від 03.09.2021 р. № 496. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1411-21#Text>
8. Рудзевич Р. В. Недоліки ведення спрощеного обліку фізичними особами-підприємцями-плат-

никами єдиного податку. *Облік, аналіз і аудит: виклики інституціональної економіки: тези доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Луцьк, 9 жовтня 2021 р.). Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2021. Випуск 8. С. 335–337.

9. Чернецька О. В., Драницька С. В. Процес реалізації аутсорсингових послуг з обліку, оподаткування та звітності для фізичних осіб – підприємців. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія «Економіка та управління»*. 2024. № 12. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-12-09-01>

REFERENCES

- Chernetska, O. V., and Dranytska, S. V. "Protses realizatsii autsorsynhovykh posluh z obliku, opodatkovannia ta zvitnosti dlia fizychnykh osib – pidpriemtsiv" [The Process of Outsourcing Accounting, Taxation and Reporting Services for Individual Persons – Entrepreneurs]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriiia «Ekonomika ta upravlinnia»*, no. 12 (2024). DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-12-09-01>
- Kostyshyn, N. "Elektronni pervynni dokumenty yak informatsiino-analitychne dzherelo oblikovoi systemy pidpriemstv" [Electronic Primary Documents as an Information and Analytical Source of the Accounting System of Enterprises]. *Rozvytok obliku, audytu ta opodatkovannia v umovakh innovatsiinoi transformatsii sotsialno-ekonomichnykh system*. 2022: 130-132. <https://www.kntu.kr.ua/doc/science/zahody/vikl/2022/13-tez.pdf#page=130>
- [Legal Act of Ukraine] (1995). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр/ed20210101#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2014). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1411-21#Text>
- Martynenko, T. A., and Nazarenko, O. V. "Osoblyvosti orhanizatsii obliku aktyviv ta zoboviazan fizychnykh osib-pidpriemtsiv" [Peculiarities of the Organization of Accounting of Assets and Liabilities of Natural Persons-entrepreneurs]. *Bukhhalterskyi oblik v upravlinni pidpriemstvom: suchasni vyklyky*. 2023: 23-25. <http://www.buhoblic.puet.edu.ua/files/zb-conf-110523.pdf#page=24>
- Rudzevych, R. V. "Nedoliky vedennia sproshchenoho obliku fizychnymu osobamy-pidpriemtsiamy - platnykam yedynoho podatku" [Disadvantages of Simplified Accounting by Individual Entrepreneurs - Single Tax Payers]. *Oblik, analiz i audyt: vyklyky instytutsionalnoi ekonomiky*, issue 8. Lutsk: IVV Lutskoho NTU, 2021. 335-337